

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะประชาชนในประเทศจะเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี นำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศของตนได้ ก็ต้องอาศัยสิ่งสำคัญยิ่งคือการศึกษา ม.ล.ปิ่น มาลากุล กล่าวไว้ว่า "การศึกษาคือ เครื่องมืออันสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในค่านเศรษฐกิจ ในค่านการเมือง หรือในค่านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา"¹ ดร.กำแหง พลังกูร ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า "ประเทศที่มีพลเมืองที่มีความรู้ความสามารถ แม้จะขาดทรัพยากรด้านอื่น ๆ ก็ สามารถพัฒนาประเทศไปได้"²

ดังนั้นทุก ๆ ประเทศจึงได้พยายามจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนในประเทศของตนได้รับการศึกษาอย่างสมบูรณ์ที่สุด เพื่อจะได้ นำความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติของตน แม้ประเทศไทยก็ได้เน้นความสำคัญของการศึกษาอย่างมากเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการจัดงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ

¹คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช, 2518), หน้าค่าน้ำ.

²กำแหง พลังกูร, "สภาพการศึกษาของประเทศไทยและแนวโน้มในการวางแผนการศึกษา ระยะที่ 3 (2515-2519)," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 5 (มกราคม 2514): 34.

รัฐบาลในทุก ๆ ปี จะกำหนดรายจ่ายของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไว้ในลำดับค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายจ่ายของกระทรวงอื่น ๆ

อย่างไรก็ตามถึงทุกประเทศจะเห็นความสำคัญและลงทุนในด้านการศึกษามากมหาศาลก็ตาม การจัดการศึกษาในระบบจะได้รับความสำเร็จอย่างใดหรือไม่ และประชากรของชาติจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพที่เพียงพอ ขึ้นอยู่กับบุคคลสำคัญคือ "ครู" ทั้งนี้เพราะครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษา และคุณภาพของครูยังมีส่วนสัมพันธ์กับคุณภาพของนักเรียนที่ผลิตออกไปด้วย เพราะนอกจากครูจะเป็นแบบอย่างให้นักเรียนเจริญรอยตามแล้ว ครูยังเป็นผู้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่พึงประสงค์อีกด้วย ดังนั้นคุณภาพในการสอนของครูจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อระดับผลการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวเสมอว่า การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามในทางการศึกษาจะไม่มีทางสำเร็จได้เลย ถ้าครูยังแสดงพฤติกรรมในทางการสอนเหมือนเดิม¹

พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า

ครูเป็นดวงจันทร์ใหญ่ที่ครองโลก เพราะครูเป็นผู้ที่ให้การศึกษาแก่คนในโลก นี้ถูกสร้างด้วยการศึกษา ถ้าการศึกษาผิดโลกนี้เป็นโลกของมนุษย์ที่ผิด ถ้าการศึกษาถูกโลกนี้เป็นโลกที่นาค และการศึกษาที่สมบูรณ์แบบซึ่งใดมาจากครูที่เป็นครูสมบูรณ์แบบ เป็นการศึกษาคือถูก หรือสมบูรณ์แบบ แล้วก็มีลูกศิษย์หรือผู้รับเอาไปอย่างสมบูรณ์แบบ เป็นศิษย์ที่ดีและเป็นครูที่ดี แล้วก็ให้ต่อไป เป็นวงกลมที่คุมครองโลก²

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู, "โครงการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู," (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2523), หน้า 1. (อัคราเนนา).

²พุทธทาสภิกขุ, ปัญหาที่เกิดจากการศึกษาไม่สมบูรณ์แบบ, (กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร, 2523), หน้า 2 - 3.

จากความเห็นทั้งทางโลกและทางธรรม จะเห็นได้ว่า "ครู" เป็นบุคคลสำคัญยิ่ง ในทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้คนในประเทศและในโลกมีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม อันจะทำให้สังคมและประเทศชาติได้รับการพัฒนาและเจริญก้าวหน้า อีกทั้งมีความสุข อย่างแท้จริง

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อย้อนกลับมาคิดถึงสถานภาพและคุณภาพของครูไทยในปัจจุบัน แล้ว ปรากฏว่าค่อนข้างจะอยู่ในฐานะที่ตกต่ำและไม่พัฒนาเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีสาเหตุ จากคนที่มีความสามารถส่วนใหญ่สำเร็จจากสถาบันผลิตครูแล้วไม่อยากเป็นครู เพราะมีทัศนคติที่ว่า อาชีพครูไม่มีหลักประกันความก้าวหน้าให้ครูที่ไปปฏิบัติการสอนตามวุฒิ ตรงข้ามกับผู้ที่ไม่มีความตั้งใจจริงในการเป็นครู แต่หางานอื่นทำไม่ได้ก็เข้าสู่อาชีพครูได้ นับว่าครูที่ไม่ได้ตั้งใจจริงเหล่านี้เป็นเครื่องทำลายภาพพจน์ของอาชีพครูเป็นอย่างมาก ทำให้สังคมทั่วไป กล่าวขวัญกันอยู่เสมอว่า ใคร ๆ ก็เป็นครูได้ หากหางานอื่นทำไม่ได้ก็มาเป็นครูได้¹

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูไว้ว่า

ฐานะของครูในสังคมปัจจุบันตกต่ำมาก ก็เพราะเหตุว่ารายได้ของครูน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูโรงเรียนรัฐบาลแล้วหมดไปเลย ไม่มีแป๊ะเจี๊ยะ ไม่มีอะไรทั้งนั้น ไม่จะทำอะไรกันละก็กินเงินเดือนกันไป... เพราะเหตุว่าครูมีรายได้น้อย ความภูมิใจในอาชีพก็น้อยและเด็กทั่วไป และคนทั่วไปก็เลยกลับมาเห็นแต่ผู้รับจ้างสอนวิชาความรู้ใหญ่เด็กเท่านั้น ไม่มีคุณค่าในทางสังคมในทางอันใดแล้ว คนที่มีนิสัยเหมาะสมที่จะเป็นครูตลอดจนคนที่มีใจรักที่จะเป็นครู บางคนก็ไม่สามารถที่จะดำเนินอาชีพครูต่อไปได้ เมื่อแดนเชิฐเข้าจริง เมื่อลำบากยากเข็ญจนถึงที่สุดเขาแล้ว คนเราก็มักมีความอดทนแต่เพียงจำกัด เมื่อหมดความอดทนแล้วก็ต้องพยายามดิ้นรนไปตามนิสัยของมนุษยธรรมหา การงานอื่นทำไปหรือเปลี่ยนอาชีพไปเลย จำนวนครูที่ดีหรือมีนิสัยใจรักที่จะเป็นครู ก็นับแต่จะทยอยลงทุกที นอกจากนั้นแล้วผู้จะมาเรียนทางครูโดยเฉพาะครู

¹สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู, "โครงการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู," หน้า 2.

ประชาบาลก็เป็นพวกที่หลุดจากเลือกเรียนที่อื่นแล้วนั่นเอง¹

นอกจากนั้น รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอไว้ว่า ครูจำเป็นต้องคืนทุนเพื่อฐานะทางเศรษฐกิจ โดยหันเหความสนใจไปหารายได้พิเศษทางอื่น เช่น เปิดสอนกวดวิชา หรือไม่ก็เรียนต่อเพื่อเพิ่มวุฒิ อันหมายถึงการได้รับเงินเดือนสูงขึ้น และถือว่ามีเกียรติสูงขึ้น และมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้นด้วย เป็นต้น การคืนทุนดังกล่าวนี้ทำให้คุณภาพและความเอาใจใส่ในการสอนตามหน้าที่ลดหย่อนลง อุดมการณ์ในวิชาชีพเริ่มเสื่อม สังคมขาดความเชื่อถือครู ครูไม่สามารถคงสภาพดั้งเดิมไว้ได้²

การที่ประเทศเรามีปัญหาการขาดแคลนครูในอดีต ทำให้มีการเร่งการผลิตครูกันมากขึ้น ขณะเดียวกันก็มีการบรรจุบุคคลเข้าเป็นครูอีกมาก แม้บุคคลส่วนหนึ่งในจำนวนดังกล่าวมิได้เรียนมาทางครูหรือได้รับการฝึกหัดเพื่อมาเป็นครูแต่อย่างใด³ นับว่ามีส่วนทำให้มาตรฐานของครูตกต่ำลง

ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้สรุปถึงสาเหตุสำคัญ ๆ ที่ทำให้คุณภาพของครูตกต่ำไว้ดังนี้

1. วิชาชีพครูยังไม่ได้มาตรฐาน
2. สถาบันวิชาชีพครู (คุรุสภา) ยังไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดหลักสูตรการผลิตครู
3. ขาดการประสานงานระหว่างฝ่ายให้และฝ่ายผลิตครู

¹ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, "ความเห็นเกี่ยวกับครู," ซอคิดฝึกหัดครูจากการสัมมนาขอ. เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 152, 2516, หน้า 201 - 202.

²คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การปฏิรูปการศึกษา, หน้า 138.

³เมธี บิลันธนานนท์, "ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู," วารสารครู, 5 (ตุลาคม 2523): 39 - 46.

4. การใช้ครูไม่ตรงกับแขนงวิชาที่ได้รับการอบรมจากสถาบันผลิตครู
5. ขาดหน่วยงานสำรวจจำนวนครูตามแขนงวิชา ทำให้เกิดปัญหาหลักถิ่นในการผลิตครู เช่นปัจจุบันขาดครูสอนคณิตศาสตร์ กลับไปผลิตครูสังคม-ศึกษาจนปริมาณมากเกินไป เป็นต้น
6. ยังไม่มีนโยบายการใช้ครูที่แน่นอน¹

จากปัญหาของคุณภาพและมาตรฐานของครูที่ตกต่ำลง เนื่องมาจากสาเหตุดังกล่าว ขอมจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ขาดคุณภาพ ขอมคอยคุณภาพไปควยอยางแน่นอน นั่นก็คือประชาชนพลเมืองในชาติขอมขาดคุณภาพ จึงเป็นเหตุให้การพัฒนาประเทศชาติไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศไทยจึงได้พยายามหาแนวทางที่จะแก้ไขเพื่อให้คุณภาพและมาตรฐานของครูดีขึ้น นักการศึกษาทั้งหลายได้เริ่มมองเห็นปัญหาและความสำคัญของครูกันอย่างกว้างขวาง และได้พยายามที่จะเสาะแสวงหาแนวทางในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาที่คึกคักเหมือนกับวิชาชีพอื่น เช่น แพทย์ วิศวะ และ นักกฎหมาย² และจะต้องเชยิบฐานะของอาชีพครูให้เป็นอาชีพชั้นสูง เป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับ ได้รับเกียรติ และชักจูงให้คนดีมีฝีมือสนใจที่จะได้เข้ามาสู่อาชีพครู จะต้องเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับอาชีพครูที่ว่าใครเป็นครูก็ได้ ไม่มีทางไปก็มาเป็นครู เข้าเรียนที่ไหนไม่ได้ก็มาเรียนครู ความคิดอย่างนี้เป็นอุปสรรคต่อความมั่นคงของอาชีพครูและเป็นจุดฉวางความเจริญของชาติ³

¹ วิจิตร สิริสอาน, "ปัญหา ความจำเป็น แนวทางในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู" (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา), หน้า 4, (อัครสำเนา).

² สำนักงานเลขาธิการ คุรุสภา, เอกสารประกอบการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู, ภาคผนวก ค., หน้า 3.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

จากรายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้เน้นถึงการยก
บทบาทและฐานะของครูไว้ว่า ในการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปบทบาท
และฐานะของครูซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการกำกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อสร้างสรรค์
และพัฒนาคนให้สอดคล้องกับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่¹ และในแผนการ
ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 ได้กำหนดว่าให้มีสถาบันวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อควบคุมส่งเสริม
มาตรฐานและจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพ อีกทั้งทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายของ
บุคลากรทางการศึกษาทั้งของรัฐ ของท้องถิ่นและของเอกชน ทั้งนี้ตามบัญญัติแห่งกฎหมาย²

นอกจากนั้นแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ก็ได้กำหนด
เรื่องการปรับปรุงการฝึกหัดครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้คุณภาพ และปริมาณที่ตรงกับ
ความต้องการของประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมฐานะทางวิชาชีพในค่านิยมสวัสดิการและสวัสดิภาพ
โดยจัดระบบการผลิต การใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีการประสานงานกันทั้งใน
ด้านปริมาณและคุณภาพ³

ผลจากการสัมมนาเรื่อง "แนวโน้มของการฝึกหัดครู" ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะ-
กรรมการการศึกษาแห่งชาติและกรมการฝึกหัดครู ณ โรงแรมเอเชีย พัทยา จังหวัดชลบุรี
เมื่อวันที่ 20 - 22 เมษายน 2520 ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการยกระดับมาตรฐาน
วิชาชีพครูว่า ควรกำหนดมาตรฐานการใช้ครู และให้มีการรับรองมาตรฐานของการฝึกหัดครู

¹คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การปฏิรูปการศึกษา, หน้า 137.

²สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษา
แห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่ง
ชาติ), หน้า 13, (อัครสำเนาะ).

³สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "สรุปสาระ
สำคัญของการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4," จุดสารการศึกษา, 6 (ตุลาคม -
พฤศจิกายน 2524): 5.

ทั้งในแง่ สถาบันและหลักสูตรการศึกษา มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยสถาบันวิชาชีพครู เพื่อควบคุมปริมาณและคุณภาพการวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้มาตรฐาน กำหนดมาตรฐานในการคัดเลือกนักเรียนที่จะเข้าเรียนฝึกหัดครู และให้มีคณะกรรมการประสานงานการผลิตและการวิชาชีพครู เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการประสานงานการผลิตและการวิชาชีพครู¹ ซึ่งตรงกับรายงานการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เมื่อวันที่ 16 - 18 กรกฎาคม 2523 ณ โรงแรมไทยโฮเต็ล กรุงเทพฯ ที่ว่า ต้องจัดให้มีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นอย่างรีบด่วน ด้วยวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และส่งเสริมด้วยวิธีการเหมาะสมอื่น ๆ และให้สถาบันวิชาชีพครูที่มีกฎหมายรองรับขึ้นโดยรีบด่วน เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูด้วยวิธีการที่เหมาะสมอื่น ๆ²

นอกจากนั้นแล้วคุรุสภาซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในโครงการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ใ้กว้างโครงการต่าง ๆ เพื่อศึกษา สาารวจและวิเคราะห์ในค่านาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูตลอดมา อีกทั้งยังได้นำความคิดนี้เข้าสู่การสัมมนาและประชุมร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาฝ่ายต่าง ๆ อยู่ตลอดมา เช่น การประชุมศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์เขตทั่วราชอาณาจักร ประจำปี 2524 ที่จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 2 - 10 พฤศจิกายน 2524 ซึ่งที่ประชุมก็ได้เห็นชอบและสนับสนุนให้คุรุสภาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู³ เป็นต้น

¹คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน และกรมการฝึกหัดครู, รายงานการสัมมนาเรื่อง แนวโน้มของการฝึกหัดครู, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520), หน้า 1 - 5, (อัครสำเนา).

²คุรุสภา, สำนักงานเลขาธิการ, รายงานการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2523), หน้า 14 - 15.

³คุรุสภา, สำนักงานเลขาธิการ, "ภาพข่าว," ข่าวคุรุสภา, 7 (ธันวาคม 2524): 9.

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าในการวางแผนหรือการประชุมสัมมนาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมที่เกี่ยวข้องกับผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยทั่วไป แต่ครูซึ่งจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้โดยตรงก็ได้รับทราบหรือแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนน้อย ซึ่งมีผู้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตาม หากประสงค์จะให้เป็นไปได้โดยราบรื่นและสัมฤทธิ์ผล สมความมุ่งหมาย ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น ได้มีโอกาสรับรู้และร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย ทั้งนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันแล้ว ก็ยังมีผลทำให้เกิดทัศนคติที่ดีและความรู้สึกว้าแหว่แต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย¹ โดยเฉพาะในเรื่องการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูนี้ สมพงษ์ เกษมสิน กล่าวว่า "มาตรการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น จะสามารถก่อให้เกิดผลดีต่อวิชาชีพครู เกิดความร่วมมือร่วมใจ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นมาตรการที่ครูหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการนั้น ๆ"²

เมื่อพิจารณาจากจำนวนครูซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูแล้ว จะเห็นได้ว่าครูประถมศึกษาจะได้รับผลกระทบมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะครูประถมศึกษา มีจำนวนมากกว่าทุกระดับ และมีจำนวนผู้ที่ไม่มีวุฒิศึกมากกว่าในระดับอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนั้นแล้วปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องอาคารสถานที่ อุปกรณ์การสอน เงินเดือนและสวัสดิการครู ก็ยังขาดแคลนและควรได้รับการปรับปรุงอยู่อีกมาก

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งจัดการศึกษาภาคบังคับ คือระดับประถมศึกษา

¹ คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงการบริหารการศึกษา, ความคิดเห็นของครูประชาบาลเกี่ยวกับข้อเสนอในการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2523), หน้า 1.

² สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 178.

เป็นหลัก ในปีการศึกษา 2524 มีจำนวนนักเรียน 217,824 คน และมีครูจำนวน 12,428 คน¹ ซึ่งนับว่ามีจำนวนมากพอควร ถึงแม้โรงเรียนของกรุงเทพมหานครจะอยู่ในเมืองหลวง แต่ก็มีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมาก ซึ่งเกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาทั้งสิ้น เช่น พื้นที่ซึ่งมีความเจริญแตกต่างกันของเขตชั้นในและเขตชั้นนอก ปัญหาเรื่องแหล่งเสื่อมโทรม และอื่นๆ นอกจากนั้นสถิติการตกซ้ำชั้นของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครก็มีมาก จากสถิติเมื่อปีการศึกษา 2521 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีอัตราการตกซ้ำชั้นถึง 15.83% รองจากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีการตกซ้ำชั้น 16.51% ซึ่งโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีเด็กนักเรียนรวม 215,849 คน และมีเด็กนักเรียนตกซ้ำชั้นถึง 34,169 คน²

อนึ่ง จากการที่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครมีรูปแบบการบริหารแตกต่างจากหน่วยราชการอื่น โดยกรุงเทพมหานครเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ใหญ่ที่สุด และอยู่ในศูนย์กลางในคานต่าง ๆ ของประเทศ ดังนั้นจึงควรที่จะได้มีการศึกษาความคิดเห็นของครูสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูด้วย เพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครูในหน่วยงานนี้ อันจะเป็นแนวทางให้คุรุสภาสามารถดำเนินการในเรื่องการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป และจะเป็นการสนับสนุนผลของการสัมมนาเรื่องการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 กลุ่ม 1 หมวด 3 - 4 เรื่องระบบการศึกษาและการบริหารการศึกษา ข้อ 3 ที่ว่า คุรุสภาควรพิจารณาหาแนวทางให้ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครและเทศบาลได้

¹ กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา, "สถิติจำนวนนักเรียน ห้องเรียน ครูและภารโรง ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร," (กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา, 2524), หน้า 1 - 35 (อัคราเนนา).

² มนตรี มีลำไย, "สถิติ: ด้านการประถมศึกษา," วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 4 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2523): 65 - 71.

รับความคุ้มครองสนับสนุนเสมอภาคกับครูในสังกัดครูสภา¹ อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการยก
ระดับมาตรฐานวิชาชีพครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่สอนโรงเรียนในเขตชั้นใน
และเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร และครูประถมศึกษาที่มีวุฒิครูต่างกันและอายุราชการ
ต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนเขตชั้นในและเขตชั้นนอก สังกัดกรุงเทพ-
มหานคร มีความคิดเห็นต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน
2. ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า กับปริญญาตรีหรือ
เทียบเท่าขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน
3. ครูประถมศึกษาที่มีอายุราชการตั้งแต่ 1 - 10 ปี 11 - 20 ปี และ 21 ปี
ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้คือครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524
2. ผู้วิจัยต้องการทราบความคิดเห็นต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูเท่านั้น
3. ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะตัวแปรเกี่ยวกับสถานที่ปฏิบัติราชการ วุฒิครู และประสบการณ์
ในการทำงาน เท่านั้น

¹"ข้อเสนอจากการสัมมนาเรื่อง การดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2520," จุลสารการศึกษา, 2 (มิถุนายน 2522): 5.

ขอตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นครอบคลุมในเรื่องที่จะมีผลต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู
2. ผู้วิจัยเชื่อว่าผู้ตอบมีความจริงจังในการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นการตอบแบบสอบถามทุกข้อ จึงเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างแท้จริง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูสภาซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำลังดำเนินการเรื่องการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติ ได้นำไปพิจารณาเป็นแนวทางในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู
2. เป็นข้อคิดสำหรับผู้บริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร สำหรับนำไปแก้ไขในการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
3. เป็นข้อเสนอแนะแก่ครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการปรับปรุงบทบาทของตนเอง ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูของตนด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับตัวอย่างประชากรในกรุงเทพมหานคร คือ ครูประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครของทุกเขต จำนวน 619 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-Stage Sampling)
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของความคิดเห็นของครูทั้งหมด และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเขตชั้นในและเขตชั้นนอก และครูที่มีวุฒิครูต่ำกว่าปริญญาตรีกับครูที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป โดยการทดสอบค่าที (t - test)

เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 1 - 10 ปี 11 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way

Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างของทุกกลุ่มที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 โดยการใช้ Studentized Range Statistics

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายและเสนอแนะ

คำจำกัดความ

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอิสระ การยกย่อง หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ได้ผลดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพขึ้นกว่าเดิม

มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง เกณฑ์หรือข้อตกลงที่กำหนดให้เป็นลักษณะหรือคุณสมบัติของวิชาชีพครู ที่นำไปปฏิบัติแล้วเกิดคุณภาพและประสิทธิภาพตามข้อเสนอแนะใหม่ของคุรุสภา คุรุสภาใ้กว้างเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไว้ว่า อย่างน้อยผู้ประกอบการอาชีพครูจะต้องผ่านการอบรมวิชาชีพครู และได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

หมวดสถานภาพในสังคมของวิชาชีพครู หมายถึง สถานภาพในปัจจุบันของครูในเรื่องเงินเดือนและสิ่งตอบแทน การยกย่องนับถือในสังคม เกียรติยศชื่อเสียงและความก้าวหน้า

หมวดการผลิตครู หมายถึง การดำเนินการในเรื่องสถาบันผลิตครู การคัดเลือกนักศึกษาครู หลักสูตร การผลิตครู และอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

หมวดการใช้ครู หมายถึง การดำเนินการในเรื่องการคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้งครู การพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียนและการบำรุงรักษาครู

หมวดการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง การดำเนินการในเรื่องสถาบันวิชาชีพครู หน่วยงานควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู และการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ครู หมายถึง ครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 ทุกตำแหน่งหน้าที่

เขตชั้นใน หมายถึง เขตที่อยู่ใจกลางกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 เขต คือ
 เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก เขต
 ห้วยขวาง เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดุสิต เขตพญาไท เขตยานนาวา เขต
 คลองสาน เขตบางกอกน้อย

เขตชั้นนอก หมายถึง เขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 เขต
 คือ เขตบางกะปิ เขตลาดกระบัง เขตบางขุนเทียน เขตราชบุรีบูรณะ เขตพระโขนง
 เขตบางเขน เขตมีนบุรี เขตหนองจอก เขตภาษีเจริญ เขตคลองสาน เขตหนองแขม

กรุงเทพมหานคร หมายถึง หน่วยงานของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบ

หนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย